

Recenzije, prikazi i primjeri dobre prakse

Moje nedaće s reformama

Još dok sam sjedio u klupama bjelovarske gimnazije, čvrsto sam odlučio da ću se jednog dana u nju vratiti kao profesor matematike i učenicima približavati ovaj lijep, ali među njima baš i ne odviše obljubljen predmet. Ali, eto gle, već na fakultetu me zatekla vijest da je krenula reforma školstva i da se gimnazije ukidaju. I tako mi je, slijedom događaja, gimnazija ostala nedosanjana do kraja radnog vijeka (ako isključimo Centar izvrsnosti koji djeluje u njevoj zgradi i u kojemu povremeno predajem).

Kao i svi, i ja sam tada počeo raditi u nekom od glomaznih centara odgoja i obrazovanja u kojima su bivši profesori latinskog morali brinuti kako osigurati prostore za famozni PTO (Proizvodno tehničko obrazovanje). Sve je to bila preslika tadašnjih SOUR-a iz gospodarstva i ideologije da baš svi moraju postati cjelovite osobnosti, pa su svi redom od čudnih zanimanja poput „perača crnog posuda“ do „suradnika u odgojno-obrazovnom procesu“ prve dvije godine morali savladavati iste sadržaje. Naravno da sam se kao matematičar namučio u poštanskom centru pokušavajući buduće poštare naučiti trigonometriju i teoriju skupova, ali kako to ide - reforme podnosimo/te mi u razredu, pa smo se i iz toga izvukli.

Povratak u Bjelovar i u njegov Centar bio je popraćen posljednjim činom te reforme u kojem su se te prve dvije pripreme godine pripajale svojim strukovnim programima trećeg i četvrtog razreda (tada su „svi bili jednaki“ pa su svi programi trajali četiri godine). Kao mladom matematičaru odmah su mi uvalili rad na rasporedu, a kako je zbog velikog broja razreda i po-manjkanja prostora trebalo osamdeset i osam profesora posložiti u tri zgrade i dvije smjene, čak su mi i ondašnji direktori zaželjeli „nek' mi bog pomogne“ (tada s malim slovom).

I onda konačno – 1990. Imamo svoju državu i valjda konačno i svoje reforme koje nas vode u boljitak. Na svoju (ne)sreću, nadoh se u Ekonomskoj školi kojoj je trebalo u potpunosti promijeniti program jer smo napustili one SOUR-e i krenuli u tržišno gospodarstvo. Zadaću za to nisu dobili profesori naših ekonomskih fakulteta i pedagoški stručnjaci, već vremenšni gospodin Hrvoje Šošić koji je i osobno pohađio našu školu, a sve se u početku svelo da se svi predmeti mogu naučiti iz Samuelsonove Ekonomije, a udžbenika će biti kad ih bude. Što je tada cijena te Ekonomije bila blizu plaći nastavnika - nema problema, pa je i sam autor programa usred nastave dao jednoj profesoric

pregršt tadašnjih hrvatskih dinara kao početni kapital za kupnju te ekonomske Biblije. No imalo je to i pozitivnih rezultata jer u nemogućnosti dolaženja do spoznaja u redovnom nastavnom procesu, počeli smo s projektom Dani slobodne nastave na koji smo pozivali profesore s ekonomskih fakulteta i vrsne gospodarstvenike da nam približe svijet tržišta i kapitala.

Malo po malo, uz daljnji niz promjena, da ne kažem baš reformi, programi (danas kurikuli) pomalo su se ustabilili, ali, nažalost, nitko od svih reformatora nije riješio tri osnovne stvari – mrežu škola i broj nastavnih predmeta u jednoj godini, i to baš kod svih programa i zanimanja, te pitanje udžbenika prilagođenih učenicima. Zašto? Mreža, odnosno gdje će biti koji tip škole i programa, određivala se po željama lokalnih političara koji su imali „veze tamo gore“, pa sad imamo gimnazije, trgovce, upravne referente i još neke u gotovo svakom malo većem gradiću. Zbog straha od socijalnih poremećaja i danas učenici imaju prosječno oko četrnaest nastavnih predmeta u godini, da ne govorim i do sedamnaest. Zamislite da vama sedamnaest ljudi tjedno uđe u vaš radni prostor i svatko od njih ima svoje zahtjeve koje morate ispuniti, a učenici - e, oni to mogu! Najgore je što su novi kurikuli u strukovnim školama rascjepkali dosadašnje nastavne predmete, valjda zbog „zgodnih“ naziva istih, pa su, primjerice, trgovci od jednog

trgovinskog poslovanja dobili pregršt lijepih predmeta od po jednog do dva sata tjedno, ili ekonomisti koji su dobili čudovita „globalna poslovna okruženja“ (i to u prvom razredu!), „društveno odgovorna poslovanja“ ili „upravljanja prodajom“. Nažalost, i u drugim strukama je slično. Kada sam bio u prilici dati svoj prijedlog na državnom skupu ekonomskih škola o programu u ekonomskim školama i obrazložio isti - s osam nastavnih predmeta po godini, pitali su me dolazim li iz budućnosti ili s nekog drugog planeta.

O udžbenicima neću ni govoriti nego samo mogu citirati i ponoviti riječi dr. sc. Milana Matijevića da „dajemo nagradu svakom tko propadne da je jedan udžbenik srednje ili osnovne škole recenziran i od pedagoške struke“.

Pa eto, tako danas, kao zapravo i prije, imamo stanje da nema druge, dragi moji učitelji, nego sami prosudite što i kako raditi da bi vam vaši učenici bili uspješni i sretno završili školovanje.

A o novoj „cjelovitoj“ kurikularnoj reformi ne bih ništa, do današnje objave na teletekstu Hrvatske televizije u kojem ministrica predlaže da se ispit na državnoj maturi iz Hrvatskog jezika može smatrati prolaznim iako učenik dobije nedovoljan iz eseja. Neka – s nepismenima će oni lakše...

Vojislav Kranželić